

Bilaga 1

Projektbeskrivning, tidsplan och del av budget som avser ändamål för ansökan

Kvinnan utan egenskaper – stereotypens funktion i filmberättande

Kvinnan utan egenskaper är en film av konstnären och filmaren Kira Carpelan som undersöker konventioner för hur kvinnor porträtteras i spelfilm. Av filmen skall skapas ett utbildningsmaterial i form av en DVD med tillhörande texthäfte. Ändamålet med att producera ett material för undervisning i gymnasium och högskola. Målsättningen är att öka kunskapen om en stereotyp representation av kvinnor i spelfilm.

Stiftelsen Längmanska Kulturfonden

Ansökan till Stiftelsen Längmanska Kulturfonden är att få möjlighet att tillgängliggöra filmens ämne och anpassa materialet för undervisning genom att producera en DVD med video, text och bildmaterial. Sökt belopp avser finansiering för produktion av en DVD med tillhörande texthäfte att användas i undervisning på gymnasium och högskola. Filmen *Kvinnan utan egenskaper* är inspelad och håller just nu på att ljudläggas. Den har producerats med stöd av Konstfacks medel för konstnärliga utvecklingsarbeten och visades i en nästan färdig version under KU-dagarna på Konstfack i december 2008. I samband med filmens tillblivelse sammanställdes även en forskningsrapport skriven av Kira Carpelan med handledning av Vanja Hermele, genusvetare och journalist. Vid redovisningen hölls ett seminarium lett av Ingrid Ryberg, doktorand i filmvetenskap vid Stockholms Universitet som opponent och Kira Carpelan, konstnär och filmare som respondent. Medverkade gjorde också Vanja Hermele, genusvetare och journalist och forskningssekreterare Katji Lindberg, samt en publik bestående av inbjudna studenter och professionella inom design, konst och film.

Projektets bakgrund och innehåll

Kvinnan utan egenskaper är en film som undersöker konventioner för hur kvinnor porträtteras i spelfilm. Filmen är ett montage av 15 scener där en kvinna presenteras eller framställs. De flesta av dessa 15 scener känns igen och kan återfinnas i otaliga versioner i filmhistorien. Och de är sig lika oavsett genre och epok. Bland annat syns en kvinna som betraktar sig själv i spegeln, en kvinna som väntar vid telefonen, en kvinna vid ett middagsbord som lyssnar på en man som pratar, en kvinna som är omedveten om att hon är sedd och underförstått i fara, en kvinna som äter glass framför TVn etc. Som ett direkt referensmaterial har jag använt ett femtiotal filmer ur västerländsk kanon, Hollywood och europeisk film, från 1930-talet och fram till idag.

För att berätta om hur "kvinnan" syns och ser ut i många filmer har jag gjort en film där den kvinnliga karaktären lyfts ur sitt narrativa sammanhang och endast förekommer ensam, utan en drivande motspelare. Syftet har varit att visa hur dominerande konventioner i narrativ film ser ut när de är verksamma och i synnerhet de som gäller förutsättningar, beteenden och positioner representerade av kvinnor. Resultatet har blivit en kortfilm om ca 17 min där bristen på händelser och dramatisk utveckling till slut blir komisk. Därigenom tydliggörs vad som saknas, det som alltid annars är med, en (i de flesta fall) manlig drivande karaktär.

Den kvinnliga karaktären i en filmberättelse är ofta målet eller medlet men sällan subjektet. Även om det i en film finns en kvinnlig huvudkaraktär eller en kvinnlig drivande karaktär är det sällsynt att de framställs som subjekt. Den dominerande blicken i de flesta filmer är den manligt kodade, vilket gör att en kvinnlig huvudkaraktär inte självklart blir ett subjekt trots att hon är centrum i handlingen.

Att se detta är inte helt enkelt. Alla människor oavsett kön lär sig att identifiera sig med en berättelses huvudkaraktär. För flickor och kvinnor innebär det att de för att kunna göra detta lär sig att vara transvestiter. Fenomenet kallas inom filmteori för dubbel identifikation. En del filmteoretiker menar att det är en påtvingad masochistisk hållning. Andra ser det som en visserligen omedveten men dock kreativ handling. Jag vill påpeka att denna handling utförs, när det sker och hur det sker. Jag tror att *Kvinnan utan egenskaper* kan hjälpa till att få syn på de mekaniker som sätts i spel när kvinnor ser på, syns och framställs i spelfilm. Porträtteringen sker i minst två led: produktionsledet och åskådarledet.

I ett samtal med Ingrid Ryberg, doktorand på filmvetenskapliga institutionen vid Stockholms universitet, var vi överens om att det är i åskådarledet man framförallt behöver inleda en diskussion om detta genom att visa exempel på hur det går till. *Kvinnan utan egenskaper* kommer att vara ett verktyg i undervisning om stereotyp könsspecifik representation i film. Den tar upp och exemplifierar fenomenet med dubbel identifikation, förmågan att samtidigt vara och se objektet, som flickor och kvinnor tvingas in i då de tar del av dramatiska skildringar som följer en klassisk dramaturgisk struktur med manliga subjekt och kvinnliga objekt.

DVD-produktion / läromedel

Produktionen av en DVD kommer att innehålla följande: filmen *Kvinnan utan egenskaper* i sin helhet samt uppdelad i kapitel med möjlighet att enkelt söka framåt och bakåt i materialet, bilder eller videoklipp ur referensmaterialet, ett texthäfte med texter författade av teoretiker och praktiker inom film och genuskonstruktion för en läsare helt utan förkunskaper, samt medföljande blad med förslag på diskussionsfrågor och uppgifter.

Tidsramar

Produktion av DVD, formgivning av konvolut samt författande av text-material kommer att ske i april-maj-juni 2009 så att det inför läsåret 2009/2010 finns ett färdigt material att erbjuda till lärare och föreläsare.

Distribution

Information om att DVDn finns tillgänglig kommer att gå ut till gymnasier och högskolor via mail och kommer att kunna beställas mot en avgift som täcker porto-och administrationskostnader.

Budget för produktionen av DVD och texthäfte

DVD-authoring	10.000 + moms = 12.500 kr
Grafisk formgivning och tryck	10.000 + moms = 12.500 kr
Författararvoden texthäfte	12.000 + moms = 15.000 kr
Sammanlagd kostnad	40.000 kr